

INSTRUCCIÓ 3/2019, de 27 de novembre per la qual es regula el procediment d'actuació dels CMSS respecte a les comunicacions de les situacions de risc detectades pels centres educatius

Aquesta instrucció substitueix i deixa sense efecte la Instrucció 3/2016 Comunicació de situacions de risc

Aquesta instrucció es dicta amb la intenció de regular el procediment tècnic que han de dur a terme els CMSS de Palma quan un centre educatiu del municipi els comunica una situació de risc d'un menor; així com altres actuacions relacionades amb els menors en edat d'escolaritat obligatòria.

Segons el *Tractament de l'absentisme escolar* (actualització octubre 2019), del Servei d'Atenció a la Diversitat de la Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca del Govern de les Illes Balears, quan un centre educatiu valora la idoneïtat d'una intervenció dels serveis socials en relació a un menor escolaritzat, i una vegada ha dut a terme totes les actuacions que preveuen aquestes instruccions adreça al CMSS corresponent el *Full de Detecció i Comunicació de Situacions de Risc Social dels Centres Educatius, sol·licitud de col·laboració*. A dit Full apareix com a obligatori el Número de notificació del RUMI i s'ha d'adjuntar l'annex 6 de la Instrucció actualitzada de la Conselleria.

La recepció del *Full de Detecció* la fa el referent del CMSS nomenat a aquests efectes.

En el cas que siguin els professionals del CMSS els que detectin una situació de risc d'un menor en edat escolar i que aquesta no hagi estat comunicada, sol·licitarà informació al centre educatiu per contrastar quina observació n'han fet i pactar la col·laboració en la intervenció. En aquest cas es demanarà que ens adrecin el *Full de Detecció* per formalitzar i donar inici al procediment.

El simple intercanvi d'informació sobre casos concrets no suposa la utilització del *Full de Detecció* ja que en principi no generarà cap tipus d'intervenció conjunta.

1. ASSIGNACIÓ DE REFERENT

Cada CMSS tindrà un únic referent per a les comunicacions de risc dels centres educatius, que serà el cap de sector o persona en qui delegui.

El referent serà l'interlocutor entre el CMSS i el centre educatiu; així com també l'interlocutor, dins aquest àmbit, entre el CMSS i la Secció d'Infància i Família.

A principi de curs es comunicarà per mail al centre educatiu i a la Secció esmentada el nom del professional referent del CMSS.

Assumir la figura de referent, assistir a les comissions escolars o intervenir amb els casos comunicats pot recaure sobre un mateix professional o en professionals diferents.

Cada CMSS ho decidirà en funció de la seva organització interna.

2. RECEPCIÓ, CRIBA I DATA LÍMIT DELS FULLS DE DETECCIÓ

Quan el CMSS rebi un *Full de Detecció*, via correu electrònic o en mà (recordeu que els documents enviats via fax incompleixen la Llei de Protecció de dades de caràcter personal Llei Orgànica 3/2018 de 5 de desembre; i per tant no es poden acceptar), el referent efectuarà una primera lectura per tal de determinar si es pot recepcionar o s'ha de retornar.

Si està tot correcte comunicarà al centre educatiu emissor, en el termini de 10 dies, via correu electrònic, que s'ha rebut, per deixar-ne constància escrita i informar de quin professional durà el cas.

En el cas que el referent observi alguna de les següents deficiències o qualsevol altra que dificulti la correcta recepció, retornarà el *Full de Detecció* al centre educatiu emissor, també via mail, exposant el motiu del retorn i n'enviarà còpia (del *Full de Detecció* i del mail) a la Secció d'Infància i Família. Els motius poden ser els següents:

- S'ha rebut via fax
- S'ha rebut fora de termini. La data límit de recepció del *Full de detecció i comunicació de situacions de risc social als centres educatius* serà dia 15 de maig de l'any en curs (les comunicacions de casos urgents no tenen data límit).
- El centre educatiu no ha dut a terme les accions previstes al document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat.
- Es tracta d'un alumne il·localitzable (segons terminologia del document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat). Segons la Plantilla 2 d'aquest document, el centre educatiu ha de fer la derivació al SAD que, a la seva vegada, l'adreçarà a la Policia Local de Palma. El CMSS únicament serà informat d'aquest fet.
- Es tracta d'un alumne no escolaritzat en edat obligatòria, segons la Plantilla 13 del document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat, el centre educatiu ha de fer la derivació al SAD que, a la seva vegada, l'adreçarà a la Policia Local de Palma.
- Es tracta d'un cas d'absentisme crònic i amb gravetat elevada (segons la classificació que es fa a la Plantilla 10 del document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat). En aquest cas, segons consta a la Plantilla 13 d'aquest document la derivació es farà tant al Servei de Menors i Família com a Fiscalia de Menors

- Es tracta d'un cas de homeschooling o ensenyament no homologat per la Conselleria d'Educació
- La informació que conté és incompleta
- Correspon a un altre CMSS per ubicació del domicili familiar (en aquest cas s'avisarà al centre educatiu que ho hem remès al CMSS corresponent)

Per poder constatar que el centre educatiu ha dut a terme les accions previstes i sobretot perquè aquestes seran un punt de partida de la intervenció conjunta que es pugui dur a terme en posterioritat, es fa necessari que els centres educatius trametin, annexada al *Full de Detecció*, la descripció de la intervenció desenvolupada al centre educatiu (Plantilla 6 del document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat). A la Plantilla 13 d'aquest document es determina que els centres educatius han d'adjuntar a la comunicació aquest full de registre d'actuacions a l'àmbit educatiu, així com informar de si hi ha hagut derivació a la Policia Local.

En el cas que l'alumne presenti un factor de risc aïllat el referent valorarà la necessitat d'intervenció conjunta i conseqüentment el retorn o no del *Full de Detecció*. En el cas que consideri el retorn, s'emetrà resposta al centre educatiu (amb còpia a la Secció d'Infància i Família) tal i com s'ha descrit i s'informarà del que el CMSS pot oferir a la família al respecte, sense necessitat de dur a terme una intervenció conjunta amb el centre educatiu. En aquest cas, convé també que es faci un seguiment i intercanvi d'informació a la reunió de la comissió escolar. Un exemple podria ser la constatació de necessitats econòmiques de la família. En aquest cas, el centre educatiu adreçarà la família al CMSS, on es duran a terme totes les accions oportunes, sense necessitat, si no hi ha cap altra situació que afecti al menor, d'iniciar una intervenció conjunta del CMSS amb el centre educatiu.

A la Plantilla 13 del document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat queda molt clar que es derivaran els casos d'infants i adolescents que a més de presentar dificultats significatives en el context escolar, també presenten sospites d'altres factors associats.

3. INTERVENCIÓ

Una vegada recepcionat el *Full de detecció* i assignat el professional que durà el cas, s'acordarà una reunió inicial entre el professional del centre educatiu (orientador, PTSC o altre) i el referent del CMSS. Aquesta reunió pot coincidir, si es vol, amb la comissió escolar.

Es complementarà i ampliarà la informació que conté el full i es consensuarà la intervenció conjunta i seguiment.

Seguidament es programarà una reunió conjunta del centre educatiu i el CMSS amb la família, tal i com preveu el document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat a l'apartat H.5.

En aquesta reunió s'explicitaran a la família els motius de la participació dels serveis socials i s'acordarà el pla de feina (utilització del model Pla de Feina amb la persona-família).

S'aconsella que al llarg del procés hi hagi, com a mínim, una altra entrevista conjunta entre la família, centre educatiu i serveis socials.

Una vegada finalitzada la intervenció es farà una valoració conjunta de l'assoliment del pla de feina i de com s'ha desenvolupat aquest (utilització del model Full d'Avaluació Final).

Si la família no assisteix a la primera entrevista conjunta amb el centre educatiu i el CMSS, ni a una segona citació, o si, una vegada feta aquesta primera entrevista, la família no respon a les cites del CMSS i no és possible iniciar el pla de feina, es procedirà a tancar la nostra intervenció.

En aquest cas es comunicarà per escrit al centre educatiu la nostra impossibilitat d'intervenir, notificant al RUMI amb valoració greu /urgent, i se'ls instarà a posar els fets en coneixement del Servei de Menors i Família de l'IMAS (SMF) o de Fiscalia de Menors.

Si la família no col·labora però el o la jove (alumne de secundària) si, els serveis socials intervindran amb ell o ella.

Si la intervenció és possible però no hi ha una millora de la situació es comunicarà el cas al SMF perquè valori la possible aplicació d'una mesura de declaració jurídica de risc i a la Fiscalia de Menors. Aquesta comunicació es farà de forma conjunta amb el centre educatiu. En qualsevol cas els serveis socials sempre faran la comunicació.

L'acabament del curs escolar no suposa la finalització definitiva de la intervenció conjunta amb el centre educatiu, sinó que, a principi de curs, es reprendrà la intervenció d'aquells casos que estan en procés per tal de revisar el pla de feina i plantejar noves línies de treball.

Per això és important que quan s'elabora el pla de feina ja es faci un acord escrit entre el professional del centre educatiu (orientador o PTSC) i el professional referent de serveis socials, plasmant el compromís de revisió a principi de curs.

A l'apartat 7 de la Plantilla 2 del document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat, es preveu l'actualització de dades a principi de curs escolar dels alumnes que el curs passat tenien obert protocol d'absentisme.

4. REGISTRE

Es registraran tots els *Fulls de Detecció* recepcionats correctament a la "Plantilla Registre Detecció de Risc Escoles". Els retornats no formaran part d'aquest registre. S'efectuarà la tramesa d'aquesta informació abans de l'1 de juny a la Secció d'Infància i Família.

5. DETECCIÓ D'ALTRES SITUACIONS DE RISC

A. Detecció de situacions urgents i greus que demanen una intervenció immediata, com són les denúncies d'abusos sexuals, situacions de maltractaments greus i abandonaments.

Si la situació és detectada pel CMSS, actuarà com marquen els protocols municipals. Si la detecció es fa per part del centre educatiu, segons mana l'article 13 de la Llei orgànica 1/1996 de Protecció jurídica del menor, o els nombrosos articles de la Llei 9/2019 de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, ho haurà de comunicar a l'autoritat competent, que en el nostre territori correspon al SMF.

B. Detecció de menors no escolaritzats.

Segons la Plantilla 13 del document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat, si el centre educatiu té coneixement d'un alumne en edat obligatòria no escolaritzat, ha de fer la derivació al SAD que, a la seva vegada, l'adreçarà a la Policia Local de Palma.

Si un centre educatiu ens informa que un menor no es troba escolaritzat, sols interviendrem si tenim expedient obert, iniciant les gestions i acompanyaments necessaris perquè es formalitzi la matrícula i, en cas que no ho aconsegueixi, serà el centre educatiu el responsable de comunicar-ho al SAD.

Si és el CMSS que té aquesta informació per part de la família o del menor, farà les gestions descrites i, en cas que no aconsegueixi l'escolarització, ho comunicarà a Fiscalia de Menors.

C. Detecció d'alumnes il·localitzables.

Segons la Plantilla 2 del document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat, el centre educatiu ha de fer la derivació al SAD que, a la seva vegada, l'adreçarà a la Policia Local de Palma.

El CMSS únicament serà informat d'aquest fet.

Prèviament, el centre educatiu comprovarà, amb el referent del CMSS, si aquest alumne té expedient obert als serveis socials. Si és així, s'intentarà el contacte per aquesta via i l'inici de la intervenció conjunta.

En el cas que sigui el CMSS que tenguí coneixement d'aquest fet per altres vies que no sigui el centre educatiu, ho comunicarà a Fiscalia de Menors.

6. SOL·LICITUD DE RECURSOS SOCIOEDUCATIUS MUNICIPALS

La sol·licitud de recursos socioeducatius o altres municipals per a alumnes en situació de risc detectats als centres educatius, es farà conjuntament i d'acord entre el professional del CMSS i el del centre educatiu.

La proposta a l'alumne i a la família es farà sempre per part del professional del CMSS i una vegada acordada la seva adequació i resultat de la implementació del pla de feina previst.

En cap cas el centre educatiu determinarà unilateralment l'aplicació d'un recurs municipal o gestionat pels CMSS, sinó que es determinarà conjuntament la seva necessitat en el pla de feina, una vegada que el CMSS hagi realitzat la fase de diagnòstic. Això haurà de ser així en tots els casos, però volem remarcar que resulta imprescindible per a la participació d'un/a alumne en el Programa Alter i en els PISE. L'emissió d'un *Full de Detecció* no pot tenir per finalitat la sol·licitud d'un recurs municipal.

7. COMISSIONS ESCOLARS

Les comissions escolars són reunions que mantenen els centres educatius amb els serveis socials d'una forma periòdica establerta.

Són el CMSS i el centre educatiu els que estableixen aquesta periodicitat, els professionals que hi participen i els continguts a tractar.

Respecte a la comunicació de situacions de risc social, la comissió escolar hauria de servir per:

- Fer una tasca preventiva, en el sentit en què el treball conjunt i el seguiment dels infants o joves que es troben en una situació que pot esdevenir de risc, es resolgui i possibiliti un altre pronòstic.
- El traspàs d'informació fluida i bidireccional facilitarà la detecció de casos i l'emissió de comunicacions de risc per part del centre educatiu que marcaran l'inici d'una intervenció pautada i conjunta.

La Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca preveu la creació d'aquestes comissions en el document *Tractament de l'absentisme escolar* del Servei d'Atenció a la Diversitat, en el seu apartat 3.J i en marca instruccions a la Plantilla 12 d'aquest document.

S'efectuarà la tramesa de la informació de les comissions per part dels CMSS, abans de l'1 de juny a la Secció d'Infància i Família, la qual determinarà en temps els ítems a recollir.

Aquesta instrucció conté un annex

Palma, 26 de novembre de 2019

El Director tècnic de Benestar social

Jaume Payeras Vives

Annex 1

CIRCUIT D'INTERVENCIÓ DES DE QUE EL CMSS REB EL FULL DE DETECCIÓ

